

การถอดระวางในสงครามสนามเพลวยะ

กัษ

การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

มหาเสวกตรี

พระยารามบัณฑิตสิทธิเสรี (เซียง สว่างศรี)

ปีระกา พ.ศ. ๒๔๗๖

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ด
UG
446
ก65
2476
ด.1

การลาดตระเวนในสงครามสนามเพลาะ

กบ

การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม

พระยารามบัณฑิตสิทธิเสรี (เซียง สว่างศ์)

ปีระกา พ.ศ. ๒๔๗๖

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๒
อนึ่งในการพิมพ์หนังสือเล่มนี้ เจ้าภาพได้ส่งประวัติย่อของผู้ถึง
อนิจกรรมมาขอให้พิมพ์ไว้เป็นที่ระลึกด้วย จึงได้พิมพ์ไว้ต่อค่านานี้ไป

พินธุวาท

นายกราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖

พระยารามบัณฑิตสถิตเสวณี (เซียง สุวงศ์)

พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๔๗๕

ประวัติสังเขป

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี (เชียง สว่างศรี)

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี (เชียง สว่างศรี)
ท.ช., ท.ม. เสวกตรีกรมมหาดเล็ก บุตรพระวิบูลย์นพคุณ (ไชว
คินโช สว่างศรี) เกิดวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ เข้ารับราชการ
เป็นเสมียนกรมรถไฟหลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ พ.ศ. ๒๔๔๘ เป็นเสมียน
ล่ามกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๕๑ เป็นพนักงานล่าม พ.ศ. ๒๔๕๔
สำเร็จวิชาจากกฎหมายชั้นเนติบัณฑิตสยาม พ.ศ. ๒๔๕๗ ทำการตำแหน่ง
เจ้ากรมกองทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทแล้วเป็นเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินผู้
ละหลาย และได้รับพระราชทานสัญญาบัตรประกาศกิติเป็นหลวงราม
ัญญา พ.ศ. ๒๔๕๘ รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก พ.ศ. ๒๔๖๒
เป็นเจ้ากรมกองทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท และเลื่อนยศเป็นอำมาตย์ตรี
พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นอำมาตย์โท พระรามมณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี พ.ศ. ๒๔๖๕
เป็นเจ้ากรมกรมรักษาทรัพย์สิน และเป็นอำมาตย์เอก พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็น
พระยาในนามเดิม พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นผู้พิพากษาศาลแพ่ง พ.ศ. ๒๔๗๓
ย้ายมาเป็นผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมพระศาลกษัตริย์ เปลี่ยนยศเป็นเสวกเอก
อธิบดีกรมพระศาลกษัตริย์ แล้วเลื่อนยศเป็นมหาเสวกตรี พ.ศ. ๒๔๗๕
ออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญ

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี บวชเป็นภิกษุใน
ลำดับ ถึงแก่อนิจกรรมวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ คำนวณอายุได้ ๔๔ ปี.

คำแปล

๑. "No man's land" เป็นภาษาทางทหาร หมายถึง
ที่ที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ สหภาพประชาชาติ ๒ ฝ่าย ซึ่งตั้ง
บริเวณเหนือกัน. ตามสนธิสัญญาปารีส (political)
"No man's land" หมายถึง ที่ที่ระหว่างแดน
ต่อแดน ซึ่งพูดจากันไม่ได้ตกลงกันเป็นข้อใด
ได้แต่เพียงแต่ที่ใด ๆ ก็ไม่มีเจ้าของ. ขนานนามศัพท์
ที่ไปใช้โดยเอาอย่างของสนธิสัญญาปารีส. ซึ่งคือแปล
ศัพท์ "No man's land" ว่าเป็น "ที่ไม่มีเจ้าของ."

๒. "Cool-headed" = ใจเย็น, ใจเย็นสติสัมปชัญญะ

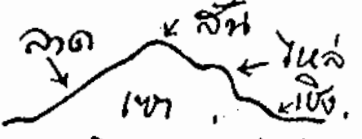
๓. "Stout-hearted" = ใจกล้า "ใจเด็ด", คือไม่
กลัวอะไร.

๔. Agile = ว่องไว

๕. "Picked Soldiers" คือทหารที่สรรพิเศษ
เพราะเป็นผู้มีความสามารถดี เพื่อตามรับใช้
สำคัญ. ซึ่งคำว่า "Picked Troops" ก็ใช้.

๖. "Storm" หมายความว่า "พายุ" แปลว่า ลมพัดแรง ทำลายสิ่งต่างๆ
ที่มัน, ตรงนี้ศัพท์ที่ "โศก" หมายถึง "ความเศร้า"
"โศก".

๗. Farm = ไร่หรือ

๘. Ridge = สันเขา, นี่ก็คือ
สันเขา. สันก็คือ ยอดเขาเอง แต่พอจะมี
ที่ราบเหมือนสันมีดชื่อเรียกว่า สัน. ที่แหลม
หรือกลมก็เรียกชื่อ ยอด. แต่ไหล่ก็ชื่อ เท้า
สันหรือยอดเขา และอยู่เหนือ เชิง.

๙. Sergeant = ทหารสิบเอก

๑๐. "Butflank" หมายความว่า "โอบล้อม", คือเดิน
กองอ้อมไปเพื่อตีจากข้าง ๆ ของที่ตั้ง.

๑๑. Imprudent = เลินเล่อ, วกว้าง
Prudent = อธิบาย. คำว่า "คนอบ" ที่เขาเก็บ
ศัพท์อังกฤษที่ตรงกับ "Imprudent", หรือ "Imprudent
spirit", หรือ "exuberant."

๑๖. "N.C.O." = "Non-Commissioned Officer"
 เป็นศัพท์อังกฤษที่เรียกทหารชั้นพลสิบ, พลจ
 พลจพลจชั้นที่มีมีสัญญาบัตร. ถ้าเป็นชั้นสัญญา
 บัตรเรียกว่า "Commissioned Officers"; ทั้ง
 ในและนอกตำแหน่ง. พลจพลจชั้นตำแหน่งเรียก
 ว่า "On the Active list", นอกตำแหน่งเรียกว่า
 "On the Reserve", นอกตำแหน่งเรียกว่า
 "Retired". แต่ในหนังสือของนายเลตวิกส์ทั้ง
 ๒ เล่ม มีคำว่า "N.C.O." โดยหมายตราบัวว่า
 พลสิบ, ซึ่งเรียกตามศัพท์ฝรั่งเศสว่า
 "Sous-Officier", พลจพลจชั้นชั้นมีศัพท์
 ว่า "Sergeant" (พลสิบเอก) และ "Corporal"
 (พลสิบโท). ถ้ากล่าวตามทฤษฎีอังกฤษ,
 "N.C.O." มักใช้เรียกแต่ พลสิบเอก, โท, ซี, แท้หนึ่ง;
 ส่วน "Sergeant-major" (จ่าพลสิบ) มี WARRANT
 (warrant), เขาเรียกว่า "Warrant Officer".

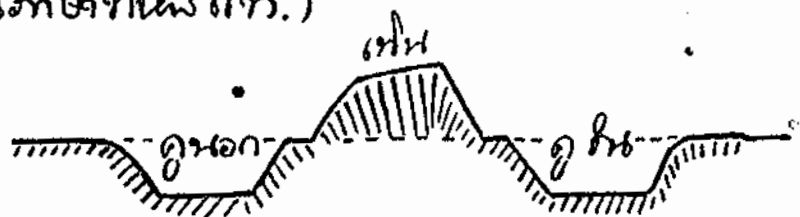
๑๓. "On account of" และ "thanks to"
 เป็นศัพท์ที่หลายคนชอบใช้สับสน, อังกฤษเขา
 มักใช้สั้นๆ ที่ไม่ในคำนี้กันแท้.

๑๔. "Pluck" เมื่อมีคำกริยาคุณศัพท์ "อุตสาหะ" คือกล้าไม่มีย่อท้อ; แต่ใช้ขยายคำคุณศัพท์อื่นที่หมายถึงความกล้า "ทำงานโดยพากเพียรแล้วตัวไม่หวั่น" ๑๕. นี้เมื่อแปลคำ "pluck" ซึ่งตรงกับเสียงพ้องใช้ว่า "กล้าจริง".

๑๕. "wire Entanglement" (เอกเทศ) = ขั้วลวด.

๑๖. "Breastwork" = เหน (ภาคใต้ไทยโบราณ แปลว่า เหนหรือทวน).

๑๗. "Listening Post" = ตอม่อ. ภาคเหนือ "Post" มักแปลว่า ตอม่อ, เช่น "Examining Post" = ตอม่อตรวจ, คือเป็นหน่วยตรวจตัวหรือที่พบที่สถานีรถไฟออกจากแนวรถไฟเขต, หรือตามแนวรถไฟออกต้องไปให้รู้แต่ก่อน, เพื่อจะได้ตรวจดูว่า เป็นคนไปดีหรือไม่ดี

๑๘. "Attack" ตามรากศัพท์คือแปลกันว่า "โจมตี".
 ส่วนคำ "Charge" นี้สันนิษฐานว่า "charge".

๑๙. Observe = สังเกต. Examine = พิจารณา.

๒๐. Enclose = ล้อม, คือห่อเป็นซองไทยของซอง.
 ที่มีทั้งซองนอกซองในคือซองชั้นนอก.

๒๑. Sergeant = นายสิบเอก. Corporal = นาย
 สิบโท. ข้อความตามรากศัพท์และที่มาที่
 ๑๖ ต่อไปนี้: -

นายพลเอก = General

นายพลโท = Lieutenant-General

นายพลตรี = Major-General

นายพลจัตวา = Brigadier-General

นายพันเอก = Colonel

นายพันโท = Lieutenant-Colonel

นายพันตรี = Major (เมื่อครั้งเรียก
 Commandant)

นายร้อยเอก = Captain

นายร้อยโท = Lieutenant

- ทบร้อยตรี = Second lieutenant, หรือ
 Sub-lieutenant (ฝรั่งเศส
 Sous-lieutenant)
 ทบเสวย = Sergeant-major (ฝรั่งเศส
 sous-Officier)
 ทบสิบเอก = Sergeant
 ทบสิบโท = Corporal
 ทบสิบตรี = Lance-Corporal

๖๖. Redoubt = บึงมสาคร (ภาษาทหาร) :

๖๓. Ambuscade หรือ Lambush = กองซุ่ม,
 ภาษากบฏ = Abattis.

๕๖

การลาตระเวนในสงครามสนามเพลาะ

นาย ชี้ เดเวกัส เรียบเรียง หลวงกรมบัญชา (ช สุวงศ์) ^(๑)

แปลเป็นภาษาไทย ตามคำร้องขอของหนังสือพิมพ์ไทย.

รวมจิตติตรวจแก้

กิจการอันน่าพิศวงยิ่งอย่างหนึ่งแห่งมหาสงครามในยุโรปครั้งนี้ คือการที่กองทัพทั้งสองฝ่ายต่างตั้งประจันหน้ากันอยู่ในเวลาช้านานโดยมิได้ทำยุทธแก่กัน, ในสมัยเก่า เมื่อใดกองทัพหลวงทั้งสองฝ่ายยกเข้าประจัน ก็มักจะได้ทำการรุมพุ่งกันเช่นสามารถ และโดยมากมักจะได้ทำการยุทธกันจนแตกหัก ซึ่งเป็นผลให้เสียเลือดเนื้อเสียชีวิต. ในสมัยนี้กลับตรงกันข้าม. กองทัพทั้งสองฝ่ายได้ประจันหน้ากันในระยะใกล้ ๆ และยืนอยู่อย่างนั้นถึง ๗ วัน และบางทีถึงเดือน, โดยมีได้รบรุมกันอย่างใหญ่ทั่วไป. มูลเหตุที่กระทำให้กองทัพต้องเปลี่ยนยุทธวิธีเช่นนี้เป็นของประจักษ์แจ้งอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องสงสัย. ข้อควรระวังอย่าแต่เพียงว่า, ในแนวรบข้างตอนหรือข้างที่ตลอดทั้งแนว, ข้างศึกทั้งสองฝ่ายมักตั้งอยู่ในระยะใกล้ ชิดกันถึงหลาย ๆ วันโดยมิได้ออกไปทำยุทธแก่กัน. แต่การยืนอยู่อย่างนั้น พลรบจะไค้อย่างเปล่าก็หามิได้.

แท้จริงต่างฝ่ายต้องระวังไม่ให้ข้าศึกรู้ว่าเวลาใดจะไม่ได้มีการต่อสู้ซึ่งกันและกัน, มิฉะนั้นข้าศึกก็จะถอนทหารไปเสียจากแนวรบที่

(๑) ต่อมาเป็นพระยากรมมณฑล

ไม่มีการต่อกรนั้น และเขาไปสมทบเข้าในแนวรบของตน, ซึ่งถ้ามี
 จำนวนมากกว่าเขาจะทำการสำเร็จความประสงค์ได้. นอกจากนั้นต้อง
 ไม่ปล่อยให้ข้าศึกคอยตามสบายใจปราศจากความรบกวน, มิฉะนั้นข้าศึก
 ก็จะถอยเอาโอกาสนั้นเพื่อเสริมกำลังหรือแก้ไขที่มั่นให้ดียิ่งขึ้น. ความ
 ปรารถนาทั้งสองประการนี้ บางทีก็กระทำให้เป็นผลสำเร็จได้. โดยต่อสู้
 กันด้วยการวางลวงกระเบิดได้คืน, และโดยมากโดยการลาคกระเวน

ในการสงครามสนามเพลาะ กองลาคกระเวนจัดเป็น ๔ ประเภท
 สุดแต่ความมุ่งหมายที่จะให้กระทำการอันใด.

ประเภทที่ ๑ เรียกว่ากองลาคกระเวนกำบัง. คือมุ่งหมายให้เป็น
 ผู้คุ้มกรองบังกันคนทำงานที่กำลังกระทำหน้าที่อยู่บนสนามเพลาะแนว
 หน้าออกไป, เพื่อไม่ให้ข้าศึกถอยเข้าโจมตีโดยไม่ทันรู้ตัว.

ประเภทที่ ๒ เรียกว่ากองลาคกระเวนคอยเหตุหรือกองลาคกระเวน
 ฟังข่าว. ซึ่งมักจัดส่งออกไปเมื่อสนามเพลาะทั้งสองฝ่ายอยู่ในระยะห่าง
 ไกลกันมาก. เพื่อสอดแนมคว้ามืดเหตุการณ์อะไรข้างใน “ท้องที่ไม่มี
 เจ้าของ” (เป็นภาษากทหารใช้เรียกพื้นที่ว่างระหว่างสนามเพลาะสองฝ่าย
 ซึ่งตั้งประจันหน้ากันอยู่), เพื่อให้ขอกข่าวมาได้เร็วกว่าและละเอียด
 กว่าทหารยามซึ่งประจำหน้าที่อยู่ในสนามเพลาะแนวหน้า, กองลาค
 กระเวนเหล่านี้เพียงแค่ไปนอนซุ่มอยู่ตามถิ่นไกลจากแนวหน้า, อีก
 หนึ่งหนังก็คือเป็นยามทวงล่าหน้าแนวยามปกติออกไปนั่นเอง.

ประเภทที่ ๓ เรียกว่ากองลาคกระเวนลี้ภัย, ซึ่งใช้ไปสืบเอา
 เหตุการณ์ที่มุ่งหมายโดยจำเพาะเรื่อง; เช่นให้ไปสืบให้รู้ว่าที่มั่นแห่ง

หนังสือคดีใดเขาคงอยู่ในเวลากลางคืนหรือไม่, หรือสืบลักษณะแห่ง
 กิจการซึ่งได้ ยืนยันว่าเขาคงกระทำอยู่ ณ แห่งใดแห่ง ๓, หรือว่าเขาคง
 ผลิตภัณฑรในวันใด ๆ ๓

ประเภทที่ ๔ เรียกว่ากองลาดตระเวนโจมตี, ซึ่งรับคำสั่งให้ ไป
 รบกวณแนวของข้าศึก, เพื่อรับชะเลยมา หรือประหารข้าศึกในแนวหน้า
 มีทันที รู้ตัว, หรือทำลายเครื่องขงกันที่อยู่ไกลเกินระยะปืนใหญ่
 และอื่น ๆ อีก.

เป็นที่เห็นได้ง่ายว่ากิจการของ กองลาดตระเวนที่คิอาจันคาสผล
 สำคัญได้เพียงใด, เพราะฉะนั้นกิจการแผนกนี้จึงต้องมอขหมายไว้แก่คน
 ที่ฉลาดเฉลียวที่สุด. และโดยเหตุที่เป็นกิจการอันเต็มไปด้วยอันตราย.
 ต้องกระทำในเวลากลางคืน และลงปลายมีการประทะกันโดยไม่รู้ตัว
 และลงพันแทงกันด้วยอาวุธสั้น, จึงต้องใช้ ผู้ที่มีใจเยือกเย็นและใจเด็ด.
 อีกอย่างหนึ่ง เป็นกิจการที่ต้องทราบควมมาก, ด้วยพลลาดตระเวน
 ความปกติจำต้องคลานไปตลอดคทาง, และบางคราวต้องพวยอยู่ในที่ ๆ
 หากความสุขมิได้โดยคังหลาย ๆ ชั่วโมง. ไม่ต้องเลือกว่าคืนฟ้าอากาศ
 เป็นประการใด จึงต้องใช้ชายฉกรรจ์เป็นคนที่งว่องไวและทนทาน.
 รวมความว่า กิจการของกองลาดตระเวนเป็นงานที่มอขให้ ได้เฉพาะ
 แก่นักรบผู้สรวพิเศษ. เรืองราวต่อไปนี้เป็นอุทาหรณ์ (ฝ่ายฝรั่งเศส)
 ให้เข้าใจวิธีการลาดตระเวนได้ ก็ดีกว่าอื่น,

มีเรื่องราวที่น่าสนใจกล่าวถึงกองลาดตระเวนกำบัง, เป็นเหตุการณ์
ที่มีแก่กองลาดตระเวนกองหนึ่งในหมู่บ้านแซร์ ภายหลังจากที่กอง
ทหารฝรั่งเศสได้เข้าปล้นที่มั่นของเยอรมันณบ้านนาทวงศ์, เมื่อวันพื๑๕
มิถุนายน ๒๔๕๗. ทหารรายกองร้อยหนึ่ง เขาได้ส่งออกไปขุดสนาม
พลาระบนสันเขาอย่างม ๓ ในระวางแนวขนานแห่งกองทัพทั้งสองฝ่าย
และห่างจากสนามพลาระเยอรมัน ๒๐๐ หรือ ๓๐๐ หลา, ในที่ใกล้ ๆ ใ้
วางทหารยามไว้ ๒-๓ คนเพื่อยังกันผู้ทำงาน และหมู่ลาดตระเวน
คุ้มครองหมู่หนึ่ง, มีนายสิบเอก ๑ พล ๔, ได้รับคำสั่งให้ยกกล้าออกไป
ข้างหน้าเพื่อคอยระวังฝ่ายเยอรมัน ซึ่งอาจลอบเข้าโจมตีพวกทำงานทาง
โตรกซอกเขาได้.

การได้เป็นไปดังคาด, ด้วยฝ่ายเยอรมันได้ยินเสียงจอบเสียม,
จึงส่งกองย่อย ๓ มาทางซอกเขาเพื่อสืบเหตุ และนำคิดว่าเพื่อซัดขวาง
ด้วย ถ้าแม้ว่าสามารถจะซัดขวางได้.

ฝ่ายนายสิบเอก, ครั้นได้ยินเสียงพวกเยอรมันคลานลงทางโตรก
ข้างซ้ายมือ และวิตกว่าข้าศึกจะผ่านพ้นไ้ในทางไกลจากตน จนไม่
สามารถซัดขวางไว้ทันทั่วทั้ง, จึงใช้พลทหารคน ๑ ให้กลับไปรายงาน
ต่อผู้บังคับบัญชาให้ทราบว่ามิถุนายนเยอรมันยกมา, แล้วคุมพลที่คง
อยู่ ๓ คนนั้นพยายามด้วยอาการอันกล้าหาญที่จะซัดขวางการเคลื่อนไหวแห่ง
ทหารเยอรมันเหล่านั้นโดยวิธีทำการโอบข้าง และยกเข้าแซงข้างทาง
ด้านนอก นายสิบเอกผู้ทำการได้สัมประสงค. ด้วยเหตุที่ ทหาร
เยอรมันเมื่อได้ยินเสียงหมู่ลาดตระเวนคลานยกมาข้าง ๆ ก็เกรงจะถู

ศักดิ์จากกองใหญ่ของตน, จึงถอยกลับทันที และเลยถูกหมู่ลาค
ตระเวนฝรั่งเศสยิงต้อนให้ไปเร็วขึ้นอีกด้วย

นายสิบเอกผู้นั้นคิดว่าได้กระทำการลดหน้าตาของตน คอยของกัน
มิให้เกิดความเสียหาย มิให้คนทำงานฝ่ายตนหรือความแตกตั้นซึ่ง
อาจจะมิได้ ในหมู่คนทำงาน โดยถูกกระสุนปืนเยอรมัน ถึงแม้ว่า
สามารถเข้ามาได้ถึงระยะใกล้พอ

เรื่องที่ระก่กล่าวต่อไปนี้เป็นอาทกรรม (ฝ่ายฝรั่งเศส) สำแดง
ประโยชน์ของกองลาดตระเวนฟ่งข่าว เหตุได้เกิดขึ้นในแคว้นฮาวทัวส์
เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ระวังชเชสส์กับเนอวิลลซึ่งทว่าสค์ เป็น
ท้ายลทสนามเพละทั้งสองฝ่ายห่างกันประมาณ ๕๐๐ หลา

หมู่ลาคตระเวนฟ่งข่าวหมู่หนึ่ง รัชคำสั่งออกไปทำการในแผ่นดิน
กลางนั้น ครั้นเวลาประมาณ ๒ ยาม ได้ยินเสียงทหารเยอรมัน
พวกหนึ่งชุกตั้น พอเค็รค่อไปข้างหน้าอีกหม่อย ก็ได้เห็นพลเยอรมัน
ประมาณ ๒๐๐ คน กำลังทำงานอยู่กลางแจ้ง พวกนั้นมีหลายคนที
เดินเล่ดถึงกัยถอดเสื่อชั้นนอกส้เทอชอกกองไว้ เสื่อชั้นในชาวจึงกระทำ
ให้เห็นตัวได้แต่ไกลแม้ในเวลามืด หมู่ลาคตระเวนฝรั่งเศสจึงสามารถ
สังเกตเห็นได้โดยทหารยามและกองลาดตระเวนฝ่ายเยอรมันไม่ทันรู้สึก
ความเล็นเล่ดทั้งนี้นำความมรณมาสู่พวกเยอรมันด้วยกันเอง นายสิบเอก
ผู้นำหมู่ลาคตระเวนฟ่งข่าวนี้ ได้ส่งข่าวไปถึงผู้บังคับบัญชาของตนทันที
ฝ่ายฝรั่งเศสจึงส่ง นายทหารชั้นประทวน ๑ นายคุมปืนกล ๑ กระบอก

ออกมาจกัการ โดยเหตุที่กระทำการได้ในระบะไกล และอาศัยเหตุ
 ที่เสื่อชาวของทหารเยอรมันเห็นฉนค้อยแล้ว การตั้งบนและตั้งศูนย์บน
 จึงสำเร็จได้อย่างเรียบร้อยและไม่กระเทอน โสตชาติกลสถนิกเดียว และ
 ในทันใดก็ได้ยิงกรากไปทางทหารเยอรมันโดยรวดเร็ว ทหารเยอรมัน
 แดกคนวิ่งหนีถนอลหม่านทั้งคนตายและขาดเจ็บไว้เป็นอันมาก

ถึงแม้ว่ากิจการในหน้าทลาคตระเวนพังช้า ความชกคิไม่สู้มี
 อันตรายก็จริง แต่ข้างครึ่งข้างคราวก็ต้องการความกล้าหาญจริงอยู่
 บ้าง ทั้งจะแสดงในเรื่อง (ฝ่ายฝรั่งเศส) ต่อไปนี้

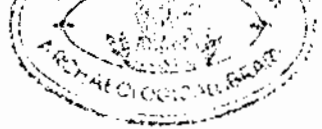
แนวรบในแดนอาร์กอนมีแห่งหนึ่ง ที่สนามเพลาะของทั้งสองฝ่าย
 ห่างกันประมาณ ๔๐ หลา และบนแผ่นดินกลางนั้นมีชายลวกซึ่งเต็มไปด้วย
 ฝนเป็นการเหลือวิสัยที่ลาคตระเวนจะบุกฝ่าไปได้ ในที่ไม่มีเจ้าของ
 แห่งนั้น แต่ฝ่ายฝรั่งเศสสังเกตเห็นข้อยลวกแตกข้อ ๑ ซึ่งอยู่ฉก
 ออกมาจากหน้าสนามเพลาะของเยอรมันหน้อยเดียว แต่ตั้งปืนชกชาติกล
 เพราะเทินแห่งสนามเพลาะของชกคินนั้นเองยังอยู่ ฝ่ายฝรั่งเศสได้ถก
 ลงใจที่จะชกคูโมงทางใต้คินไปยังที่หลุมนั้น และระวางค่านพังไว้ที่
 นั้น เขาได้กระทำตามความคิดและทุก ๆ คนก็โคคคทหารที่เข้าใภษา
 เยอรมัน ๒-๓ คนให้กลานลชคูโมงไปใส่ขันที่หลุมลวกกระเบิด คอย
 พังทหารเยอรมันสนทนากันห่างจากคนประมาณ ๒-๓ ศอก จนสว่าง
 จึงกลับ ใคร ๆ ข้อยมระเล็งเห็นฐานะของผู้กระทำหน้าทันใด เมื่อ
 ได้คคคถึงว่า ถ้าเขาทำเสียงแม้แต่เพียงค้อย ๆ ก็อาจจะเ็นเหตุให้
 ทหารยามเยอรมันรู้ และเมื่อชกคินเห็นเข้าแล้ว คงจะถูกฆ่าหรือ

จับเป็นขะเลย ไม่ทันจะไต่กลางคืนนั้นมาลงอุโมงกลับมาสยามเพลาะฝ่าย
คน ท่านพึงวายนไต่พิศจนคนให้เห็นคุณประโยชน์อันอันมาก คือไต่
ทรวายช้าวก่อนถึง ๒ ครั้ง ขำคักเตรียมตัวระโม่คัก ไต่แจ้งข้ามวัน
ทันท่วงทีคักนัก จนฝ่ายฝรั่งเศสมีเวลาเตรียมตัวไว้รับทัน และไต่ชัย
ไล่ทหารเยอรมันแตกกลับไปทั้ง ๒ ครั้ง

กองลาดตระเวนสืบข่าวกับกองลาดตระเวนโม่คัก กระทำหน้าที่
มีอันตรายมากที่สุดในการแห่งการลาดตระเวนทั้งปวง ด้วยกอง
ลาดตระเวนจำพวกนี้ จำต้องเข้าประชิดคักคักกับขำคัก และโดย
ยากมีผลลงปลายด้วยการคอสักถึงอาวุธสั้น เรื่องที่จะบรรยายต่อไป
เป็นตัวอย่างให้เห็นอันตรายซึ่งกองลาดตระเวน ๒ เหล่านี้ของคอสู้

เรื่องที่ ๓ ทหารยามของกองร้อยกองหนึ่งซึ่งรักษาสนามเพลาะ
หน้าเมืองควาฮอนในเดือนมิถุนายน ๑๙๕๗ ไต่สังเกตเห็นฝ่ายเยอรมัน
วางทหารยามไว้แห่งใหม่ ห่างจากทหารยามคนสุดท้ายของฝ่ายฝรั่งเศส
สัก ๒๐๐ หลา และดูเหมือนว่าในเวลากลางคืนฝ่ายเยอรมันได้แยก
กระทำการอย่างหนึ่งในที่คนสวนผัก ซึ่งมีกำแพงศิลาล้อม และ
ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างสนามเพลาะทั้งสอง ฝ่ายฝรั่งเศสจึงเห็นว่าควรส่ง
ลาดตระเวนออกสืบสวนให้ทราบว่าเยอรมันวางยามไว้แห่งใดแน่ และ
การงาน (ซึ่งไต่ขึ้นเสียงกระทำในเวลากลางคืนนั้น) ไต่กระทำใน
ที่สวนผักนั้นแน่หรือไหน

หมู่ลาคตระเวนมีนายสิบเอก ๑ นายสิบโท ๑ พลทหาร ๔ ยก
 ออกจากที่มั่นในเวลา ๒ ยามมีคัสสิก ซึ่งแรกค้นหาที่วางยามข้างฝ่าย
 เยอรมันได้สัมประสงค์ แล้วจึงคลานต่อไปที่สวนผัก ก็ได้ทราบว่
 ทหารเยอรมันได้เข้ามายึดไว้แล้วโดยมั่นคง. และกำลังก่อสร้างข้อม
 สนามหน้าแนวอย่างแข็งแรง แต่ทหารยามเยอรมันคงจะได้ยินเสียง
 ที่น่าสงสัยและบอกอาณัติสัญญาณขึ้นหรืออย่างไร, พวกคนงานจึงหยุด
 พุดและหยุดงานทันที. นายสิบผู้ควบคุมหมู่ลาคตระเวนจึงตกลงใจว่า
 จะสงบนิ่งอยู่กับที่จนกว่าพวกเยอรมันลงมือทำงานอีก, จึงค่อยถอยกลับ
 เพื่อเสียงคนงานจะได้กลยเสียงฝ่ายตน. แต่ต่อมาสักประเดี๋ยวก็ได้ยิน
 เสียงคนมาทางข้างหลัง. ไม่ต้องสงสัยเลย เสียงนั้นเป็นเสียงหมู่
 ลาคตระเวนเยอรมันออกไปทำการกำลังกลับมากที่กองของตน, และด้วย
 เหตุฉะนั้นหมู่ลาคตระเวนฝรั่งเศสจึงตกอยู่ในที่ซึ่งอาจถูกทำร้ายได้ทั้งจาก
 ทางข้างหน้าและข้างหลังคน, แม้ที่แถวทหารเหล่านั้นย่อมเตรียมพร้อม
 ที่จะต่อสู้จนตัวตาย, แต่ถ้าเขาทั้งหมดตายหรือถูกจับเป็นชะเลยเสียแล้ว
 ทางกองทัพก็จะไม่ได้ข่าว, และฝ่ายเยอรมันเมื่อมีความสงสัยเช่นนี้
 ก็จะวางกองข่มไว้ข้างกันไม่ให้ลาคตระเวนฝรั่งเศสมากั้อมมองใกล้ ๆ
 อีก, นายสิบเอกผู้ซึ่งพยายามพาพวกตนเลียง ออกให้พ้นทางที่
 ลาคตระเวนเยอรมันจะเคียวกลับ, และการทั้งนี้ก็ได้กระทำสำเร็จ, หมู่
 ลาคตระเวนเยอรมันเคียวผ่านเฉียดพลทหารฝรั่งเศสคนหลัง ผู้ซึ่งนอน
 แฝงอยู่ในหญ้า แต่พวกเยอรมันที่ในสวนได้ยินเสียงคนคลานเข้าไปอีก
 เกรงว่าตนจะถูกถอยทำร้าย จึงเขยื้อนยังไปทางหมู่ลาคตระเวนเยอรมัน,

จนคนพวกนั้นต้องร้องตะโกนอย่างเคืองว่ายิ่งผิดตัว นายสิบเอกฝรั่งเศษ
 ผู้ชำนาญลลาดไต ถีบเอาโอกาสที่เกิดเหตุขุ่นขื่นนั้นเพื่อพวกเขาคนหนักสมัย
 มายังแนวของตนโดยซำคึกมิได้รู้สักตัว ได้มาแจ้งเหตุการณ์ตามที่
 ได้รู้ไ้เห็นในเร่องที่ดังของเยอรมัน. หมู่ลาคตระเวนพวกนี้ต้องคลาน
 ไปเป็นหนทางประมาณ ๒๐ เส้น และต้องเสียเวลากว่า ๓ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๒ เกิดขึ้นในแนวรยะวางชูเชสส์กับเนอวิลล์ซึ่งตัวลาค
 ในเดือนกันยายน ๒๔๔๘

ผู้บังคับบัญชาฝ่ายฝรั่งเศษสงสัยว่าสนามเพลละแห่งหนึ่งซึ่งทหาร
 เยอรมันเข้าตั้งอยู่ในเวลากลางคืนนั้น ในเวลากลางวันไม่มีใครรักษา.
 เพื่อทรวายแน่ จึงต้องส่งลาคตระเวนข้าม "ที่ไม่มีเจ้าของ" ไปค้อมคูป
 ในเวลากลางวันแรก ๆ. ไม่ค้อมคูปกล่าวเลยว่ากิจกรรมอันนี้มีอันตราย
 อย่างที่สัก, เพราะไหนทหารเยอรมันจะไม่สังเกตเห็นพวกลาคตระเวน
 และไหนจะไม่ยิงเอา. จึงได้ประกาศเรียกผู้อาสา, และมีทหาร ๔ คน
 (จ่านายสิบ ๓ นาย สิบโท ๑) วิชาสาจะออกไป. พอทหารทั้ง ๔
 ออกไปพันสนามเพลละฝ่ายคน ทหารเยอรมันก็เห็นเข้า และระคมยิงเร็ว
 คว้าขยับเล็กน้อยที่ได้คาคคะเนไว้แล้ว. เป็นคราวเคราะห์ดี ขนพันคน
 หลบงอกกรเป็นพง, ช่วยให้ทหารนั้น ๆ ย่องจากหลุมกระสุนแตกแห่งนั้น
 ไปแห่งนั้นโดยซำคึกไม่ไ้เห็นคัวง่าย ๆ. เขาไ้ไปถึงสนามเพลละ,
 ไ้เห็นว่าไม่ไ้ มีทหารรักษาอยู่คักคาคหมาย, และไ้ฟ้าถันกลับ
 ถูกยิงมาตลอดทางอย่างซาไป. ไม่มีใครต้องขาดเจ็บสักคนเดียว, แต่

เสื้อผ้าของเขาปรุเป็นรอยกระสุนปืนเล็กยาวทุก ๆ คนได้รับทางเขนสงคราม
เป็นเครื่องประคองเกียรติยศ.

ก่อนจะยกหมายเหตุการณ์ลาคตระเวนละษณัน. ข้าพเจ้าจะเล่า
อีกเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมลาคตระเวนหาโคปีราก็
ความขบขันเสมอมีได้.

ในเดือนกันยายน ๒๔๕๗ โกลด์ค้ายลิวส์-เสอ-เปร์ตร์, หมอ
ลาคตระเวนฝรั่งเศสหมู่ ๓ ได้รับคำสั่งให้ออกไปในเวลากลางวันเพื่อ
สืบสวนว่า กองทหารเยอรมันได้เข้าตั้งในโรงนาแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ใน
ระวางสนามเพลาะทั้งสองข้างหรือไม่. พอหมอลาคตระเวนโกลด์จะลงนา
ก็โคเห็นลาคตระเวนเยอรมันพวกหนึ่งกำลังจะเข้าไปที่โรงนานั้นเหมือนถนัด
ต่างฝ่ายต่างเห็นกัน และกิจกรรมที่จะบังคับให้ออกฝ่ายหนึ่งต้องถอยกลับ.
ทันใดนั้นมัสเสงยังยิงกันนั้น แต่ทำให้กองลาคตระเวนทั้งสองฝ่ายลงมือ
สู้รบเขาเป็นเขาตายกันไม่. สกกรใหญ่ตัวหนึ่งเหวี่ยงออกมาจากโรงนา;
ทหารทั้งสองฝ่ายต่างพยายามยิงสกกรนั้น, ประสงค์จะเอากลับไปแนว
ของตน และหวังว่าพวกตนจะได้ อิมหน้าสำราญ. สกกรถูกยิงล้มลง
ตายแล้ว, ลาคตระเวนทั้งสองฝ่ายจึงเกิดการเข้าแย่งชิงเขาเป็นของตน
ฝรั่งเศสเคาะที่ตกกว่าชิงเขาสกกรนั้นได้ และต่อไปนั้นไม่จำเป็นต้อง
กล่าวว่ ในเวลาที่ลาคตระเวนฝรั่งเศสได้รับการค้นคว้าอย่างเฉียดเอกริก
ในเมื่อกลับไปถึงกองของตนนั้น, ก็ทำให้เพราะความยินดีที่ได้นำข้าว
โรงนามารายงานอย่างเคียวไม่.

การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเขียนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕

การค้าทางทะเลของชาติที่ทำสงครามนั้น คดีทรย์ย่อมรุ่งร่ายอเยืเสมอ เพราะหวังต่อกำลังซึ่งกันและกัน ในพงศาวดารเมือชาติซึ่งถูกขัดกับชาติ ซอลันการบกันนั้น ต่างชาติมุ่งหมายทำลายการค้าขายของศัตรูเป็นข้อใหญ่ ทพเรือทั้งสองฝ่ายมีกำลังพอต่อสู้กันได้ ต่างฝ่ายทำลายสมบัติของศัตรู ลงไปได้เป็นอันมาก ส่วนสงครามซึ่งเป็นอยู่ในปัจจุบัน การทำลาย สินค้าที่วงทะเลมิใช่ความมุ่งหมายในเบื้องต้น แต่ก็ได้กระทำกันมาแล้ว เ็นเต็มความสามารถทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งกำลังทัพเรือมากก็ได้กวาด อดค้าขายของศัตรูให้หมดไปจากทะเล อีกฝ่ายหนึ่งกำลังทัพเรือน้อยกว่า ก็ทำรายเรือค้าขายของชาติได้แต่ตามที่มีโอกาส ใช้เรือรบที่แล่นบน หล่งน้ำบางที่ทำได้บ้าง

การสงครามทุกครั้ง ถ้าชาติที่ทำสงครามมีการค้าขายทางทะเล มากควรคำนึง ฝ่ายศัตรูก็ควรจะพยายามทุกทางที่จะรบกวนเอาเป็น ประโยชน์ของตน หรือมีฉนวนทำลายเสียเพื่อทอนกำลังชาติก็ อีกฝ่าย หนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของก็ควรจะพยายามทุกทางที่จะป้องกันมิให้ศัตรูทำลายการ ค้าขายของตนได้ การค้าทางทะเลของชาติที่ทำศึกนั้นยังมีปริมาณและ ราคามาก การทำลายได้ก็ยิ่งเป็นประโยชน์แก่ศัตรูในทางทอนกำลังกัน ยกตัวอย่างเมืออังกฤษมีการค้าทางทะเลมาก และอาศัยการค้าทาง

ทะเลเป็นเศรษฐกิจชีวิต ถ้าเยอรมันทำลายการค้ามันได้ อังกฤษจะแพ้
 โดยเร็ว เพราะการค้าทางทะเลเป็นเหมือนเส้นโลหิตซึ่งบำรุงชีวิตของ
 ชาติ ส่วนชาติเยอรมันนั้นมีกำลังมากในการสงคราม แต่จะเป็นด้วย
 ภัยบ้านเมืองอยู่ในดินซึ่งใช้ทางบกได้ก็ตาม หรือเป็นด้วยการค้าทาง
 ทะเลมิใช่เส้นโลหิตซึ่งบำรุงชีวิตก็ตาม เมื่อเสียการค้าทางทะเลไปแล้ว
 ก็หาสิ่งกำลังไม่ เหตุฉะนั้นจะกล่าวได้ว่าปริมาณและราคาแห่งสินค้าทาง
 ทะเลของชาติที่ทำการสงครามนั้น เป็นมาตราสำหรับวัดความเพียรซึ่งฝ่าย
 ศัตรูจะจะใช้เพื่อทำลายกำลังชาติก็ แต่ปริมาณและราคาการค้าทาง
 ทะเลของชาติที่ทำการสงครามมิใช่มาตราสำหรับวัดความเพียรซึ่งชาติที่เป็น
 เจ้าของการค้าจะต้องใช้เพื่อการคุ้มครองการค้าของตน มาตราที่จะใช้
 วัดความเพียรนั้น คือกำลังทัพเรือของชาติ ถึงการค้าขายของชาติที่
 ทำสงครามจะมาก ถ้ากำลังชาติกันภัยการรักษาก็ไม่ต้องจัดให้มากนัก
 ตัวอย่างที่จะกล่าวให้เห็นได้ คือเมื่ออังกฤษรบกับเยอรมัน การค้าของ
 อังกฤษมีทั่วโลก แต่ด้วยเหตุชาติเยอรมันไม่มีกองทัพเรือ อังกฤษจึงไม่
 ต้องรักษาการค้าทั่วโลกนั้นเลย ส่วนในสงครามปัจจุบันนี้กองทัพเรือ
 เยอรมันมีกำลังเป็น ๒ อังกฤษ อังกฤษต้องใช้จ่ายกำลังทัพเรือทั้งหมดใน
 การป้องกันการค้าของตนในทะเล และถ้าอังกฤษป้องกันการค้าทาง
 ทะเลอยู่ได้คราวใด ทรายนั้นอังกฤษไม่ต้องเกรงศัตรูจะยกข้ามทะเลไป
 เข้ายับเกาะอังกฤษ เพราะเหตุว่าความยิ่งใหญ่ในทะเลจนถึงเรือค้าขาย
 ของตนเกรงได้ทั่วไปนั้น ย่อมเป็นเครื่องป้องกันมิให้ข้าศึกยกทัพข้าม

ทะเลใต้ ที่กล่าวนี้กล่าวตามหลักและใช้พงศาวดารเป็นหลัก คำที่
กล่าวมาใช้พยากรณ์วิถีแห่งการสงครามครั้งนี้

“ จุฬรณินยมวสานแสดงว่าการสงครามบนบกนั้น ทวีปสยามกับส่วน
บุคคลของชาติอริเป็นสังขัตติยะจะยึดถือเอาไม่ได้ ทำลายไม่ได้ หรือ
ถ้าจะยึดถือหรือจะทำลายก็จะต้องจ่ายเงินให้ตามราคาอันสมควร ส่วนการ
สงครามทางทะเลนั้น จุฬรณินยมตรงกันข้าม คือ ทวีปสยามกับชาติ
อริซึ่งพวยในทะเลนั้น แม้จะเป็นสมัคของบุคคลก็อาจยึดถือเอาได้ ข้อที่
จุฬรณินยมทางบกและทางน้ำตรงกันข้ามเช่นนั้น เมื่อยังมีใต้วรึกตรองให้
ละเอียดก็น่าเป็นทศพิศวง แต่มีคำอธิบายว่าการทางบกและทางน้ำจะนำ
มาเทียบว่าผิดกันดังเช่นนั้นไม่ได้ เพราะในเวลาสงครามการค้าของ
ชาติที่ถูกย้ายย้อมระคิด ๆ ขัด ๆ อยู่เสมอไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ ถ้า
จะพดะวางชาติที่รบกันอยู่ใช้บริการค้าคงจะหยดกันทีเดียว อนึ่งดินแดน
ซึ่งชาติถุกยกเข้าไปเหยียบย่ำนั้น รถไฟทั้งหมดและถนนเกือบจะทั้งหมด
ย่อมจะอยู่ในมือข้าศึก สำหรับการขนทหารขนลำเลียงและสัมภาระทั้งปวง
เช่นในเวลาสิ้นค้าระวางกรุงปารีสกับกรุงเบอร์ลินคงจะไม่มี หรือหาก
จะมีบ้างก็คงจะน้อยที่สุด การค้าขายระวางเมืองที่อยู่ในแดนรบนั้นถ้าจะ
เคียวไปมากก็เมืองซอแลนก็ หรือเมืองอื่นที่เป็นกลางก็คงจะฝั่บ้างแต่
น้อยที่สุด ถ้าจะเทียบก็เสมอกับเรือค้าซึ่งแล้กลอดพ้นเรือรบศัตรูไปได้
ฉะนั้น หนึ่งในเมืองที่ถูกล้อม ข้าศึกคงจะไม่ปล่อยให้สินค้าเข้าไป
เป็นอันขาด ถ้าใครเอาสินค้ามาถ้คงจะห้ามหรือริบเอาไปใช้ ในการทัพ
รวมความว่าในแดนที่เข็นสนามรบ การค้าขายย่อมจะหยุดหมด แม้สินค้า

เป็นสมบัติส่วนตัวบุคคลก็เช่นเดียวกัน อย่างว่าแต่ในแดนที่เป็นสนามรบ
แม้ในท้องถิ่น ๆ อันเป็นเขตต์ของประเทศที่มีข้าศึกเข้าไปเหยียบ การค้า
ขายทางบกก็คงจะติดขัดทั่วๆ ไป เหตุฉะนั้นจะกล่าวยืนยันว่าการรบนทางบก
ก็ควรต้องเคืองพัสมีตส่วนตัวบุคคล การรบบทางเรือไม่ต้องเคืองพัสในสี่สี่
ระตูกนัก ถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องจะต้องกล่าวข้อยกเว้นหลายข้อ อันที่จริง
ข้อที่ผิดกันนี้ในทางบกและทางน้ำมีแต่เพียงว่าในทางบกสมบัติส่วนตัวบุคคลวิ
ไม่ได้ ทางน้ำวิโยกเท่านั้น แต่ข้อที่ผิดกันนี้ไม่สู้สำคัญ ความสำคัญ
อยู่ในข้อที่ตอนกำลังทวีพียงแห่งข้าศึกด้วยวิโยกของกันมิให้ค้าขายแลกเปลี่ยน
ได้กับชาติอื่น ๆ เท่านั้น การห้ามมิให้ค้าขายนี้ระทางบกก็ตาม
ทางน้ำก็ตาม ย่อมเป็นที่เคืองครว้นแก่ข้าศึกยิ่งกว่าการทำลายทวีพียง
สมบัติส่วนตัวบุคคลเล็ก ๆ น้อย เพราะฉะนั้นการยักทางค้าขายบกมีผล
ไม่น้อยกว่าการจับสินค้าทางเรือเลย ชาติบางชาติซึ่งมีการค้าขายทางบก
มากนั้น ถ้าถูกยักการค้าทางบกก็เคืองครว้นมาก แต่ถ้าสินค้าในทะเล
ถูกจับไปหมดก็มิสู้เคืองครว้น

เมื่อก่อนสงครามครั้งนี้ มีคนบางพวกเห็นว่าการจับสินค้าของ
บุคคลที่พยกกลางทะเลนั้นควรเลิก บางพวกไม่เห็นด้วยและอธิบายถึงที่
กล่าวมาแล้ว และซักถามว่าการทำสงครามนั้นใช้วิโยกแรงทำลาย
ชีวิตคนและกระทำการทลทางที่จะกำร้ายข้าศึก การวิโยกและการทำลาย
สินค้าทางทะเลนี้เป็นวิโยกหนึ่งของสงคราม แต่เป็นวิโยกที่น้อย
เพราะเหตุว่าไม่ทำลายชีวิตมนุษย์ มิได้ทำร้ายร่างกายและความเป็นไทย
แก่ตน แต่เป็นวิโยกที่คนซึ่งบางทีกำร้ายนาใจข้าศึกก็โดยอ้อมอย่าง
อนึ่งผู้ที่

206
กบ5
ร.476
ด.2
๑๕

เห็นควรเลิกวิทยหรือยกสมบัติส่วนบุคคลในทะเลนั้น เห็นว่าควรวิทยหรือ
ทำลายเรือสินค้าซึ่งเพียรระวางผาทพเรือตลอดมาหรือผิง ถ้าเช่นนั้นก็
เสื่อมอกก็ให้วิทยหรือทำลายเรือค้าขายผายศักรทั้งหมค เพราะการล้อม
ข้าวและล้อมผิงเวลานั้น มีใกล้ล้อมอยู่ใกล้ ๆ กองทัพเรือที่เป็นกอง
ล้อมอาทังอยู่ห่างข้าวที่ล้อมนั้นหลาย ๆ วิทยไมล์ มีเรือกระเวนทิก
คอกันเป็นชั้น ๆ ทั่วทะเลที่ใกล้เคียง ถ้าเรือค้าขายผายชาติก็เพียรระ
วางผาทล้อม แม้จะยังอยู่ห่างข้าวอีกไกล ก็เห็นว่าเพียรระผาเสียแล้ว
เมื่อเป็นเช่นนั้นเรือค้าขายผายศักร ซึ่งขย่นอกเขตคที่ล้อมนั้นแทบจะ
ไม่มี หรือถ้ามีก็ไม่ควรตั้งค่านิง ถ้าจะส่งเรือไปจับคงจะเสียค่าวิทย
มากกว่าราคาสินค้าที่วิทย

การสงครามในทะเลมีค่ากล่าวเป็นตำราว่า ความเป็นใหญ่ใน
ทะเล คือความมีกำลังกว่าชาติกอย่างเฉียบขาดนั้น เป็นเครื่องขงกัน
การค้าขายทางทะเลของชาติที่เป็นใหญ่น้อยอย่างคที่สุด และเป็นเครื่อง
จำเป็นแก่การทำลายการการค้าขายของชาติกให้เร็วแรงถึงเป็นผลให้กำราย
ไรศักรได้ การสงครามนั้นมีใช้คคที่เข้แซมแทงกัน เป็นเรื่องที่ทำ
ร้ายกันอย่างรวดเร็วที่สุด นายพลเรือมหัน^(๑) กล่าวว่าเมองโตถูก

(๑) นายพลเรือมหัน (Abmiral Mahan) ที่ออกนามในหนังสือ
นายพลเรือในกองทัพเรืออเมริกันผู้มชื่อเต็ม เป็นผู้แต่งหนังสือแสดงเรื่อง
อำนาจในทะเล อันเป็นหนังสือซึ่งผู้ศึกษาการรบทางเรือนับถือเป็นอันมาก

กระทรวงศึกษาธิการ
Director

รายนการค้าขายอย่างรุนแรง เมืองนั้นย่อมได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก การรบกวนการค้าขายนั้น แม้จะมีใช้ความมุ่งหมายข้อคนแห่งการสงครามก็จริง แต่เป็นวิถีการรบที่สำคัญ ถ้าสงครามยังไม่เลิกรบไว้ การรบกวนการค้าขายของข้าศึกก็คงยังไม่เลิกรบไว้ นั้น แต่ถ้าผู้ใดคิดว่าจะข่มขี่ข้าศึกได้ด้วยวิธีรบกวนการค้าขายวิธีเดียว ผู้คนคงจะคิดผิด และถ้าอธิบายว่าจะเอาชัยชนะได้โดยเปลืองเงินน้อย ก็ยังเป็นความเข้าใจผิดซึ่งน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอย่างแรงทีเดียว

ในที่นี้เราเห็นข้อสำคัญของความยิ่งใหญ่ในทะเลว่ามีผลได้หลายทาง ถ้าชาติที่ทำสงครามไม่คิดจะแย่งความยิ่งใหญ่ในทะเลมาได้ และไม่มั่งคั่งพอเรือมีกำลังพอจะแย่งได้ แต่คิดจะข่มขี่ข้าศึกด้วยวิธีลอบทำลายการค้าขายทางทะเลตามโอกาสที่จะทำได้ ไซ้ร ถ้าพวกเขาพึ่งความการเป็นหลัก ก็น่าจะเห็นว่าไม่อาจทำสำเร็จได้ เพราะทัพเรือของเรามีกำลังน้อยกว่าข้าศึก ถ้าออกทะเลกว้างข่มขืนนักก็จะแพ้ภัยตนเอง ส่วนการค้าขายทางทะเลของชาติที่ทัพเรืออ่อนนั้น คงจะค้นหาย้ายไปเสียแต่เมื่อเริ่มสงครามนั้นแล้ว ถึงจะลอบทำร้ายการค้าขายของข้าศึกได้บ้างก็คงยังน้อยกว่าการค้าขายของตนเองที่เสียไป นายพลเรือมหันกล่าวว่่า เมื่อคราวอังกฤษรบกับฝรั่งเศสครั้งจลาจล และเมื่อครั้งฝรั่งเศสเป็นอิทธิราชย์นั้น อังกฤษเสียการค้าขายเพราะข้าศึกเพียงร้อยละ ๒ ครั้ง แต่จัยเรือศักรและสินค้าได้พอถ่วงราคากันได้บ้าง ระวังสงครามครั้งนั้นการค้าขายทางทะเลของอังกฤษจำเวิญขึ้นเท่าตัว การค้าขายทางทะเลของฝรั่งเศสยับเยินไป การค้าขายทางทะเลของชาติ

ที่ท่าสงครามนั้น มีช่องอันตรายน้อยตามส่วนความเป็นใหญ่
 ในทะเลของกองทัพเรือแห่งชาติซึ่งเป็นเจ้าของการค้าขายนั้น เมื่อครั้ง
 อเมริกาบุรุษอังกฤษเพื่อความเขินอิสสระนั้น. ทหารเรืออังกฤษเป็นใหญ่
 ในทะเลก็จริง แต่ทหารเรืออเมริกาได้ขงความเป็นใหญ่ขึ้นอย่างรวดเร็ว
 การค้าขายทางทะเลของอังกฤษจึงถูกรบกวนมาก จนถึงเรือค้าขายซึ่ง
 เติรมาทางตะวันออกต้องเสียค่าประกันถึงร้อยละ ๑๕ ก็นิจ ส่วนควา
 รชนะ ไปเลยนั้นต้องเสียไม่ถึงครึ่งจำนวนนั้น

ข้อความที่กล่าวมานี้แสดงโดยมีพงศาวดารเป็นที่อ้าง ว่าชาติของ
 ชาติซึ่งท่าสงครามกันในทะเลนั้น ชาติไหนแย่งได้ซึ่งความเป็นใหญ่
 ในทะเล และรักษาความเป็นใหญ่นั้นไว้ได้ โดยกวัดขั้น ชาตินั้น
 ย่อมทำความเขินให้แก่การค้าขายทางทะเลของชาติที่เป็นศัตรู ฝ่าย
 การค้าขายของผู้เป็นใหญ่ในทะเลนั้น แม้จะเป็นอันตรายน่าเขินครั้ง
 เป็นคราว ก็ไม่ถึงแก่ความล้มจมจนเป็นเหตุถ่วงความแพ้ชนะกันได้
 เมื่อสิ้นสงครามแล้วการค้าขายของชาติที่เป็นใหญ่ในทะเลกลับจะยิ่ง
 จำเวิญชนกว่าแต่ก่อนเสียอีก

คำสั่งสอนของพงศาวดารนั้นยังคงที่กล่าวมาแล้วนี้ แต่เรามิ
 จะฟังคำสั่งสอนของพงศาวดารอย่างเดียวก็นำไม่ได้ เพราะเหตุการรบทาง
 เรือในเวลาที่ใช้วิถีฝักขี้ที่เคยมีในพงศาวดารเป็นอันมาก วิถีฝักขี้
 โอกาสที่จะทำอันตรายนแก่กันก็คี่ ฮาวุก็คี่ ข้อสัญญาประหวางชาติก็คี่
 ย่อมฝักกันไปหมด จำต้องเอาความเปลี่ยนแปลง ๆ มาประกอบคำวิคัย
 การกล่าวฝักจึงจะพอเขินน้อยลง

ขอคนวิกลแค้นเรือไปรเวต คือเรือซึ่งเป็นสมบัติส่วนตัวบุคคล ให้
 เป็นเรือรบและใช้ไปเที่ยวระรานทำลายเรือค้าขายของชาติก๊ก เรียกว่า
 เรือไปรเวตเดียนั้น เลิกมาช้านานแล้ว เรือไปรเวตเดียนั้นแต่ก่อนเป็น
 เครื่องมือสำคัญของชาติที่มีทพเรือกำลังน้อย อาจใช้เรือไปรเวตเดียนั้น
 เทียวเล็กตลอดการทำร้ายการค้าขายของชาติก๊กได้มาก ครั้นใน ค.ศ. ๑๘๕๖
 ชาติต่าง ๆ ได้ตกลงกันในหนังสือสัญญาทำที่กรุงปารีส เลิกการใช้เรือ
 ไปรเวตเดียนั้น ชาติใหญ่ไม่เห็นด้วยและไม่ยอมลงชื่อข้าง คืออเมริกา
 และสเปน แต่เมื่ออเมริกาและสเปนทำสงครามกัน ใน ค.ศ. ๑๘๙๘
 ก็หาได้ใช้เรือไปรเวตเดียนั้น เพราะฉะนั้นเรือไปรเวตเดียนั้นอย่างเก่านี้ได้
 ว่าเป็นอันสิ้นไป แต่การจับเรือค้าขายให้เป็นเรือรบขึ้นในเวลาสงคราม
 นั้น เป็นรูปการที่เกิดขึ้นใหม่ มีปัญหาว่าเรือค้าขายที่กำลังเที่ยวทางอันนั้น
 จะทำให้เป็นเรือรบขึ้นกลางทางได้หรือไม่ ปัญหาข้อนี้สมาคมที่กรุงเซก
 เมอประชุมครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๐๗) ตั้งข้อสัญญาลอมไว้ มีความดังนี้

(๑) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบนั้น จะมีอำนาจและหน้าที่
 อย่างเรือรบได้คือเมื่อเรือนั้นอยู่ในบังคับบัญชาโดยตรง และอยู่ในความ
 รับผิดชอบของชาติซึ่งเป็นเจ้าของธงขึ้นชักในเรือนั้น

(๒) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบ ต้อง สำแดง เครื่องหมาย
 เรือรบแห่งชาติของตน

(๓) นายเรือ ต้อง เป็น ข้าราชการ และได้รับแต่งตั้ง ตามระเบียบ
 ทั้งต้องมีชื่ออยู่ในทำเนียบนายทหารในกองทัพเรือ

(๔) คนในเรือต้องอยู่ในวินัยทหาร

(๕) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบต้องปฏิบัติตามวินัย และ
ธรรมเนียมการสงครามทุกประการ

(๖) ชาติที่ทำสงครามถ้าแปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบ
ประกาศในบัญชีเรือรบโดยเร็ว

ความ ๖. ขอนชาตที่มีทัพเรือใหญ่โตลงชื่อเป็นสัญญาทุกชาติ
สัญญานี้ให้โอกาสให้แปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบออกทำร้ายข้าศึกได้
แต่เมื่อข้าศึกยังไม่ทันรู้ตัวก็จริง แต่เมื่อใดที่ร้ายใดครั้งหนึ่งแล้วจะทำ
ครั้งที่สองอีกนั้นเห็นจะยากนัก เรือชนิดนั้นเมื่อยังเป็นเรือค้าขายอยู่ก็อาจ
วิจัยด้านและเครื่องจำเป็นต่าง ๆ ได้ ในอ่าวที่เขินเมืองกลาง ครั้นได้ของ
ที่ต้องการแล้วก็กลายเป็นเรือรบออกทำร้ายการค้าขายของข้าศึก แต่
เมื่อทำเช่นนั้นแล้วจะกลับไปอ่าวเดิมโดยหวังจะทำการเช่นนั้นซ้ำอีกครั้ง
หนึ่งก็ไม่ได้ เพราะจะแปลงตัวเป็นเรือรบวนั้น เป็นเรือค้าขายพร้อมแล้ว
กลับเป็นเรือรบมวนั้น ไม่ได้

ตัวอย่างการแปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบในเวลาเคียวทางนั้น มีเมื่อ
ครั้งรัสเซียรบกับญี่ปุ่น เรือที่แปลงนั้น ๒ ลำชื่อ "บีเคอร์สเบิร์ก" ลำ ๑
"สโมเลนซก" ลำ ๑ เป็นขีปนาวุธไปลงสมาคมกรุงเซก สมาคม
กรุงเซกหรืออันยติความเห็นให้เป็นที่ชอขใจทั่วไปไม่ได้ จึงลงฮาร์มก
ถลาไว้ว่า "ชาติที่ทำสัญญานี้ไม่ได้ตกลงกันไว้ว่า การแปลงเรือ
ค้าขายเป็นเรือรบนั้นจะอนุญาตให้แปลงในเวลาเคียวทางใดหรือไม่ เหตุ
ฉะนั้นจงตกลงความเข้าใจกันว่า ขีปนาวุธเรือที่จะแปลงนั้นให้อยู่นอก
เขตสัญญานี้ และไม่เกี่ยวกับข้อความซึ่งบัญญัติต่อไป"

ความที่กล่าวข้างบนนี้แสดงว่า การเลิกเรือไปเร็วเกินไป ถึงจะมีเรือชนิดอื่นมาแทนก็ยังเป็นประโยชน์แก่ชาติซึ่งกองทัพเรือเป็นใหญ่อยู่ในทะเลในเวลาสงคราม

ข้อ ๒ ความเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งซึ่งทำให้รูปการในเวลาเลิกไปจากรูปการในพงศาวดาร คือเรือแล่นใบ เคียววนเคียวจะไม่มี เป็นเหตุให้การทำลายและการรักษาการค้าขายในทะเลเปลี่ยนไปอีกอย่างหนึ่ง คือในเวลาเมื่อยังใช้เรือใบอยู่นั้น เรือทั้งหลายต้องแล่นตามทางลม คือลงคเลี้ยวและกระจัดกระจายกันไปในทะเลกว้าง เรือรบของชาติที่ทัพเรืออ่อนนั้น เมื่อแล่นหาเรือค้าขายของชาติอื่นในทะเลกว้างก็พบได้ทั่วไป และทั้งเมื่อแล่นอยู่ในที่กว้างก็หลบหลีกเรือรบวิธีใดบ่อยกว่า ส่วนในเวลาเมื่อใช้จักรเคียวทางใต้ตรงไปตรงมาเสมอจกัว่าเป็นเส้นตรง ถ้าเรือดำเคียวนอกเส้นนั้นก็แทบจะไม่พบปะเรืออื่นเลยทีเดียว เพราะฉะนั้นเรือรบของกองทัพฝ่ายอ่อนถ้าจะทำร้ายศัตรูต้องไปคอยอยู่ในทางที่ศัตรูเคียวฝ่ายข้างศัตรูมีกำลังกว่าที่รักษาทางเหล่านั้นไว้ด้วยวิธีกระเวนและวิธีมีเรือรบคุมเรือค้าขายที่เคียวเป็นหมื่นเป็นหล้ากันเป็นต้น ในการสงครามคราวนั้นเรือรบเยอรมันเคียวบนหลังน้ำ เช่นเรือเฮมเคนเป็นต้น ที่เคียวเคียวเคียวอยู่ในทะเลก็ทำลายเรือค้าขายของชาติอื่นได้มากถ้า แต่ถ้าจะเทียบส่วนกับจำนวนเรือที่เคียวอยู่ในทะเลเหล่านั้นก็ยังมีน้อย

ข้อ ๓ ในเวลานั้นเรือใช้ถ่าน เมื่อออกเคียวทำร้ายเรือค้าขายศัตรูจะไปไกลเกินกำหนดตามที่มิได้ในเรือไม่ได้ เมื่อยังใช้เรือใบอยู่นั้นไม่ต้องมีขีปนาวุธ เรือรบของชาติที่ทัพเรืออ่อนออกเคียวทะเลเพื่อทำลายเรือ

คำขายของข้าศึกนั้น ต้องกำหนดว่าต้องมีด่านเหลือพอที่จะเกิดกลับเข้า
 อ่าวของตนเต็มผลกำไร จะไปไกลจนด่านเหลือไม่พอหน้ข้าศึกกลับเข้าบ้าน
 นั้นไม่ใ้ วิชาที่มีเรือด่านตามไปส่งเรือรบกลางทะเลนั้น ก็เป็นวิชาที่ใช้
 ได้บ้าง แต่ประถมด้วยภัย เพราะถ้าข้าศึกมาพบเวลาที่กำลังชนด่าน
 ฉ่ายล่ากันอยู่ ก็อาจทำร้ายได้จนคั้งเรือรบทั้งเรือด่าน จะเอาตัวรอด
 นั้นยาก อนึ่งเรือที่บรรพทด่านไปส่งเรือรบนั้น อาจถูกจับกลางทางก็ยังได้
 และถ้าเป็นเช่นนั้น เรือรบนั้นก็ให้ไปคอยรับด่าน ไปคอยไม่พบเรือด่าน
 ก็อาจเพลิงพล่าด้วยประการต่าง ๆ การส่งด่านกันกลางทะเลเช่น
 กล่าวนั้น อาจล่าเรือครึ่งหนึ่งก็ไ้สองครึ่งก็ไ้สามครึ่งหรือสี่ครึ่งก็ยังได้
 แต่คงจะเกิดเหตุถึงล้มจมครึ่งหนึ่งเป็นแน่ เพราะข้าศึกมากกว่าและมี
 กำลังกว่า คงจะตามค้นกันจนได้

วิชา & เรือรบในเวลาน้ำพวยเรือค้าขายฝ้ายอิ จะจับส่งไปให้ศาล
 คักสินหรือจะทำลายให้ล้มจมเสียก็ยากกว่าแต่ก่อน ถ้าจับได้และส่งให้ไป
 เข้าอ่าวฝ้ายคนเพื่อส่งศาล ก็จะต้องแย่งกำลังในเรือรบให้คุมไป หรือ
 มีฉนวนเรือรบต้องแล่นคุมไปจนถึงอ่าว เมื่อทัพเรือข้าศึกมีกำลังกว่าก็
 อาจพบกันกลางทาง ฝ้ายอ่อนกำลังอาจถูกทำลายหรืออาจถูกจับอีกชั้น
 หนึ่ง การแย่งกำลังคือนายทหารและพลทหาร ให้ไปคุมเรือที่จับได้ใน
 ในเวลานั้นไม่ย้งดังแต่ก่อน เพราะเรือรบเค็ยวนต้อง ใช้คนที่ฝึกหัดสำหรับ
 การในเรือนั้นแต่ละอย่าง ๆ โดยจะเพาะ ไม่มีที่ในลำเรือสำหรับบรรพท
 คนไปเผื่อการรบที่จะเกิดมีมาในทะเล ถ้าแบ่งคนไปคุมเรือที่จับได้
 ก็ระชาคนประจำการในเรือรบ เหตุฉนวนนี้ถ้าจับเรือข้าศึกได้ก็มักจะต้อง

ทำลายลำเรือและสินค้าเสีย เรือและสินค้าซึ่งดำลงไปลงอ่าวใต้จะเป็นประโยชน์นั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์ และเมื่อจะทำลายลำเรือนั้น ธรรมเนียมก่อนสงครามคราวนั้น เป็นไปในทางที่เรือรบต้องรบกันในเรือที่จะทำอาชญาชนเรือรบไปด้วย เรือรบจะต้องหาที่ในลำเรือให้คนอยู่มากขึ้น และหาอาหารให้กินมากขึ้น ถ้าเรือที่ทำลายเสียนั้นเป็นเรือที่มีคนโดยสารทางหญิงและชายการที่รบกันชนเรือรบก็ยิ่งลำบาก ถ้าแล่นไปพบเรืออริต้องรบทั้งคนแน่น ๆ ก็ยิ่งลำบากมากขึ้น ปัญหาชนเรือเอมเคนแก้ด้วยวิธีของเรือที่เป็นสมบัติของข้าศึกให้จมเสียอย่างปลอดภัยไปบ้าง แล้วอนุญาตให้เรือที่ปลอดภัยไปนั้นรบกันในเรือที่จมไปส่งขนยก วิธีที่เรือเอมเคนทำนั้นเป็นวิธีที่แต่ทำได้จำเพาะในเวลาที่ข้าศึกยังไม่ได้ส่งเรือเร็วมาได้ ยังไม่ควรนับว่าเป็นแบบที่จะทำได้ทุกลำเรือรบ

การรบครั้งนั้นเรือแล่นในน้ำเต็มเข้ามาอกขณะนั้นหนึ่ง เรือทำนาถาพบเรือค้าขายของข้าศึก จะแบ่งคนให้คุ้มไปส่งอ่าว คนก็ไม่พอ จะเล่นตามคุ้มไปไถน้ำ ก็แล่นไม่ทัน จะแล่นหลังน้ำก็แล่นทันยังไม่ทันบ้าง และประกอบด้วยอันตราย จะรบกันในเรือค้าขายไปเป็นทะเลก็รบไม่ได้ เพราะเรือเล็ก ยังมีทางเหลืออยู่อีกแค่เพียงสองทาง คือปล่อยเรือค้าขายนั้นไปโดยสวัสดิภาพ หรือทำลายเสียทั้งเรือและชีวิตคนในเรือนั้น ข้อที่ว่าทำอย่างไรจะถุกนั้นเป็นปัญหาใหญ่โตในเวลานี้

การทำลายเรือค้าขายด้วยตอร์ปิโด หรือขีปนาวุธไม่ในเรือตอร์ปิโดนั้นเป็นวิธีที่เก๋ใหม่ แต่เรือตอร์ปิโดซึ่งแล่นบนหลังน้ำนั้น ไม่ปรากฏว่าเป็นเครื่องมือซึ่งผ่ายทมิฬกำลังอุ่อ่น ใช้รบกวนการค้าขายของฝ่ายที่

เป็นใหญ่ในทะเลได้ก็มากน้อย ส่วนเรือแล่นใต้น้ำปรากฏในสงคราม
 คราวนั้นว่าเป็นเครื่องมือทำลายการค้ำขายของศัตรูได้ ไม่น้อย แต่ทำได้
 ใจเฉพาะในแดนที่ไม่สู้กว้าง ข้าศึกอาจรู้ตัวว่าตรงไหนเป็นแดนลับ และ
 อาจจัดการป้องกันได้พิเศษ การป้องกันพิเศษนั้นใช้ว่าจะคุ้มอันตราย
 ได้ก็เกือบทั้งหมด แต่ก็ยังกล่าวได้ว่าคุ้มได้มาก อนึ่งเรือค้ำขายปรากฏ
 ว่าลุ่มจมไปเองมากเหมือนกัน รวมความว่าความเปลี่ยนแปลงทั้งยวง
 รวมทั้งคอรัปชั่น โศและเรือแล่นใต้น้ำ ยังไม่ปรากฏว่าเป็นเหตุให้ซาคีที่ทัพ
 เรือมีกำลังก่อนทำร้าย การค้ำขายของซาคีที่เป็นใหญ่ในทะเลได้ร้ายแรง
 ถึงแก่จะล่องความแพ้ความชนะกันได้ การค้ำขายในทะเลของซาคีที่
 ทำสงครามจะทรงอยู่ได้ก็เพราะมีกองทัพเรือมีกำลังกว่าข้าศึก มีอาณา
 ในทะเล ถ้าไม่เช่นนั้นก็คงจะสลายไป